

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din, za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din; za ino-
zemstvo: 210 din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo
je v Ljubljani v Gregorč-
čevi ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošti hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak ponedeljek,
srečo in petek

Ljubljana, petek 9. julija 1937

Cena posamezni
številki din 1.50

Samovzgoja

Dve stari napaki sta zelo razširjeni med Slovenci, ki nas občutno na našo škodo razlikujeta od drugih narodov in ki se trdovratno vzdržujeta, čeprav so ju že mnogi moše s pravim imenom označili in z vso pravico obsodili. Tudi v našem listu smo že dostikrat pisali o tem vprašanju, ker smo morali pokazati na škodo, povzročeno po teh napakah. Saj sta te dve napaki nevoščljivost med domačini in oboževanje vsega tujega ter s tem spojeno zaničevanje vsega našega, torej tisti dve, ki ju srečujemo na vsakem koraku, tako da se jima pač ni mogoče izogniti. Posledice takih napak v ljudskem in gospodarskem značaju, kakor sta žal ukoreninjeni pri nas, kjer tudi sicer ni velike razlike glede miselnosti med raznimi sloji, pa so dejansko dosti hujše, kot bi se zdelo na prvi pogled.

Le prevečkrat se namreč očita nevoščljivost kot kranjska »flosvijac« baš trgovskemu stanu. Prevečkrat, ker je to že splošna last in ker tudi že postaja nekaka dediščina, brez katere se zdi, da ne bi mogli živeti. Zato smemo reči, da je ne kaže presojsati preveč tragično. Nastala je v malem svetu z ozkimi in tesnimi možnostmi, kjer doslej ni bilo širšega pogleda na življenje in seveda tudi ne na gospodarsko življenje, zlasti ne na mednarodno.

Po vojni pa smo postali mejasi tudi v gospodarskem pomenu. Opravka imamo s sosedi in s tujino. Čeprav nam je morje skoraj zaprto, je vendarle naša trgovina stopila samostojno v svet, stopila na svetovne prometne poti, na široke ceste, koder se merijo narci z gospodarskimi in z organizacijskimi močmi in kjer se vse drugače preskušajo, kot so se mogli in morali preskušati doma. Do cel naravno je, da se s temi spremembami pričnemo širiti tudi naše obzorje, pa tudi naša miselnost in končno tudi značaj ali mentaliteta. Čeprav ne bomo mogli stvoriti vsemestnega svetovnjakega miljeja, torej nikake višje sredine v dosedanjem evropskem in ameriškem pomenu, bosta vendar industrializacija dežele in mednarodni razvoj našega prometa prinesla sčasoma tudi nam svoje poteze, po katerih se bomo raje še bolj razlikovali od vzhodnih balkanskih dežel, kot smo se razlikovali doslej. To moramo pričakovati in pričakovati moramo tudi to, da se z nepretrdnim prodiranjem tehnizacije pokažejo tudi znaki večje širine, širokopoteznosti.

V zvezi s tako dalekosežnimi spremembami razmer in tehnizacijjo mišljenja bo prišel kmalu tudi čas, ko bo ostala nevoščljivost pri nas le še kot znak obolenosti ali dedne manjvrednosti, na katero bodo mladi rodovi gledali z zaničevanjem, kakor gledamo že zdaj z zaničevanjem tisto nekdanje hlapčevstvo, ki je v vsem nemškem videlo najčistejše božanstvo. Prav v zvezi z nujnim koncem nevoščljivosti, ki nas doslej še na vseh straneh tepe, pr postaja še bolj nakazna druga — na edenih dveh starih napak, to je — oboževanje vsega tujega. Ta je še ostala in ni dosti različna od našega slavnega znanega hlapčevstva. Dobe se tudi ljudje, ki sodijo, da velja oboževanje vsega tujega pri nas tudi še zdaj samo nemštvu. To pa vendar ni več popolnoma resnično. Prišli smo namreč še nekoliko dalj. Kajti namesto nemškega nam

je postalo zdaj nekakšen višek malomeščanske sreče zrenje navzgor v naš centralni domači in v višji, fini mednarodni svet, za katerega naš človek zdaj enako žrtvuje vse svoje odvisne sile, kakor jih je žrtvoval prejšnji zgolj aristokratskemu in dunajskemu svetu. Za nekaj časa smo torej še na slabšem v tej stvari, kajti prišli smo tako rekoč v nov in večji svet, v katerem se še nismo do celica znašli. Nevarnost je, da bomo oboževali vse tuje slepo še naprej, hkrati pa vse svoje zaničevali in celo sami učili tujce, nas zaničevati.

To starodavno zaničevanje samega sebe pa se bo moralo nehati, če se res zavedamo, da smo po

naravi prehodna, srednja dežela jedranskega bazena, torej tudi središče za tujski promet, in če hočemo že zaradi naravnih krasot naše pokrajine res postati turistična dežela, privlačna in pa udobno letovišče za tujce. Kakor bo tudi za ta promet treba pokopati nesložnosti in nevoščljivost, da se vsaj še v zadnjem trenutku pričenjamo koristno orientirati za načrtno modernizacijo tehnične opreme dežele, tako bo treba tudi duševno nekoliko hitreje modernizirati našega človeka, da bo dobil malo več pojma o vrednotah svoje dežele, svojega ljudstva in kulturne ali vsaj civilizacijske stopnje, ki smo jo že dosegli, in s tem malo več samozavesti, s katero bo postal

enakovreden solidnejšemu izobražencu-turistu iz katere koli kulturne, navadno pa tudi bogatejše dežele.

Šele uravnoteženo tekmovalje med nami samimi in šele resnično in pristno spoštovanje lastne dežele, ki raste iz pravega poznanja vseh socialnih vrednot, bo usposobilo širše plasti našega naroda, da bo znal biti resničen lastnik turistične dežele. Kakor z večine drugih strani življenja, tako se nam torej tudi z vidika širokopotezne turistične propagande, ki ima za naš narod velik gospodarski pomen, kaže resnična in globoka samovzgoja vsega naroda kot ena naših najvažnejših nalog v bližnji bodočnosti.

Ključ za trajno ožvitev mednarodne trgovine je pospeševanje vsestranske izmenjave blaga in dela kot skrajnega činitelja razmaha.

Potrebna je obsežnejša specializacija kapitala in poravnava dolgov, ki bi se po potrebi izvedla v blagu in uslugah. Glavne ovire v tem pogledu so omejitve trgovine in stremiljenje po natančni izenačitvi, te ovire same pa so zopet posledica pomanjkljivega ravnotežja.

Za začetek naj bi se uvozni kontingenti po možnosti nadomestili ali s carinskimi kontingenti povečali. Za trgovino bi bil koristen tudi političen sporazum, kajti tak sporazum bi omogočal sklenitev finančnih in denarstvenih sporazumov za odstranitev deviznih ovir.

Prizadevajoč si za čim hitrejši prehod od dvostranske zamenjave k večstranski trgovini in da bi se odstranile ovire trgovine, bi morale države upnice omogočiti plačevanje dolgov s tem, da bi od drugih držav prevzemale več blaga in uslug, kot pa same izvažajo. Upniška država mora svojo pasivno trgovinsko bilanco pozdraviti kot znak blagostanja, medtem ko more država-dolžnica plačati svoje dolgove le tedaj, če more v izmenjavi gospodarskih dobrin doseči ugodno bilanco.

Sklepi Mednarodne trgovinske zbornice

Kako naj se obnovi svetovno gospodarstvo

Na zaključni seji berlinskega kongresa Mednarodne trgovinske zbornice je bilo, kakor smo poročali že v ponedeljkovi številki našega lista, sprejetih več resolucij, ki zadevajo:

1. obnovo svetovnega gospodarstva,
2. valutno politiko,
3. trgovinsko politiko.

Razen teh je bilo sprejetih še osem sklepov o tehnično-gospodarskih vprašanjih.

Svetovno gospodarstvo

V resoluciji glede svetovnega gospodarstva je MTZ prepričana, da brez miru svetovna trgovina ne more uspevati in da se brez vzpostavitve blagovne izmenjave ne more dvigniti življenjski nivo narodov. Vsak narod ima pravico do oborožitve za lastno obrambo. Res pa je tudi, da oboroževalna tekma med državami ogroža svetovni mir in da vodi do znižanja življenjskega standarda. Zato je nujno potrebno, da se uredijo politični spori in da se potolaži strah, ki ga opravičuje povečano oboroževanje.

Pomoč znanosti in iznajdljivosti človeškega duha, moderne metode v produkciji in prometu, vse to bi moglo v vseh državah močno dvigniti življenjski nivo, seveda le tedaj, če bi se države združile v skupnem delu za pametno in pravilno razdelitev dobrin. Pri tem pa mora ohraniti vsaka država skrb za lastni gospodarski razvoj in biti sposobna za sodelovanje.

Ta prispevek vsakega naroda za dobrobit skupnosti bo le tedaj povsem učinkovit, če bo svet v takem stanju, da bo mednarodna izmenjava dobrin, uslug in delovnih sil omogočala razvoj pri ugodnejših pogojih. Važno je, da upoštevamo različnost naravnih virov, klimatičnih pogojev in demografskih razmer v različnih deželah in da omiljujemo probleme, ki nastajajo odtod.

Surovine

Na vsak način pa bi morale v okviru možnosti imeti vse dežele dostop k poljedelskim in industrijskim surovinam, in sicer brez očitkov. Doba gospodarskega razmaha, kot je sedanja, je za obravnavo problema trgovinskih ovir kaj ugodna. Danes je mednarodna akcija lažja in ima več upanja na uspeh kot pa v času, ko padajo

pod mero proizvodnja in izmenjava dobrin, cene in zaposlenost.

Problemi surovin, denarstva, zadolžitve, izmenjave blaga in vzpostavitve mednarodnega kreditnega prometa so zelo tesno spojeni. Zadovoljiva rešitev zato ni mogoča, če zanemarjamo obravnavo teh problemov. Tudi ne smemo prezreti globokih izprememb v gospodarski strukturi sveta.

MTZ se trudi, da bi se odstranili predsodki, da bi se različna naziranja spravila v sklad in da bi se premagal egoistični duh, ki manjša iniciativo. Zbornica smatra, da je sedaj, čim bolj se oddaljujemo od vsika krize, med državami tem lepša priložnost za sodelovanje, ki bo dovedlo svet do napredka in miru. Zato pa bi moral vsak velik narod doprinesiti neke žrtve.

Denarstvo

Resolucija o valutnem vprašanju pravi, da je stabilizacija deviznih kurzov na zlati bazi nujno potrebna, če se hoče doseči učinkovita obnova svetovnega gospodarstva. MTZ odobrava splošna načela, ki so izražena v trojnem sporazumu (Amerika, Anglija, Francija) od septembra 1936, kot tudi v dodatku od oktobra 1936. Nadalje se pridružuje upanju, da se ne bo izvedlo razvrednotenja valut radi pretiranih prednosti v gospodarskem tekmovalju in s tem oviral poskus za vzpostavitev stalnejših gospodarskih razmer.

Prednost stabilizacije valut bi bila tem večja, čim večje bi bilo število držav, ki bi jo izvedle. Vzpostavitev zaupanja je potrebna, da pride mehanizem mednarodnega kreditnega prometa zopet v tek in da bi se s pomočjo rastoče denarne stalnosti in povečanja zlatih rezerv mogla večina upniških držav dati dolgoročno posojila za finansiranje trgovine.

Trgovinska politika

Resolucija glede trgovinske politike izraža željo, da bi se ustvarile razmere, ki bi sedanje ovire v mednarodni izmenjavi blaga, uslug in delovnih moči zmanjšale. Sedanji položaj je za preokret v nacionalni politiki glede odstranitve konfliktov in zaščitnih ukrepov, ki odvrčajo naravni tok trgovine in zmanjšujejo trgovinski volumen, prikladen, kakor že dolgo let ne.

Ker so ta odvrčanja do neke meje spremenila gospodar. strukturo, bi nagel in popoln preokret politike lahko povzročil nevarne zmede. Toda kakor bi kriza popuščala, bi bili tudi dosednji ukrepi iz časa krize odveč, ter bi jih povsod radi odpravili.

Naše gospodarstvo v maju

Ugodno poročilo Narodne banke

Pravkar je izšlo poročilo Narodne banke za mesec maj. Podatki za mesec maj nam v primeri s podatki za prejšnje mesece in s stanjem našega gospodarstva v maju lanskega leta podajajo tole ugodno sliko našega gospodarstva:

Promet na borzah

Je bil v maju v efektih manjši kot v prejšnjih mesecih, bil pa je vseeno večji kot v maju lani. Znašal je 28 milijonov din, v lanskem maju pa le 18 milijonov. V prvih petih mesecih (v januarju 19, v februarju 34, v marcu 47, v aprilu 39) je znašal promet z efekti 167 milijonov proti 102 milijonoma v istih mesecih lani.

Promet z devizami in valutami

Je znašal v maju 246 milijonov nasproti 204 milijonom v istem mesecu lani. Devizni in valutni promet je dosegel v prvih petih mesecih 1308 milijonov (v januarju 222, v februarju 259, v marcu 292, v aprilu 289 milijonov), lani pa le 1044 milijonov. Kljub padcu prometa v maju je bil vendar največji v tem mesecu v zadnjih 4 letih.

Tečaji državnih papirjev so bili v maju nestalni. Povprečni tečaji vojne škode in investicijskega posojila so bili v lahmem padcu. Tečaji agrarnih in begluških obveznic pa so se utrdili.

Gibanje cen

Indeks cen (1926 = 100) v trgovini na debelo se je od aprila do maja povečal za 0,3 na 72,6 točke in je bil za 5,6 točke, t. j. za 8,3% višji kot lani v maju. Gibanje cen navzgor je bilo v prvih petih mesecih naslednje: januar 70,4, februar 70,9, marec 72,1, april 72,3 in maj 72,6. Posebno se je povečal od aprila do maja indeks cen rast-

linskih proizvodov, in sicer za 4,0 na 69,8 (lani v maju 69,0). Indeks cen živine in živinskih proizvodov je padel za 3,0 na 62,7 (lani 57,4). Indeks cen mineralnih proizvodov je ostal neizpremenjen in je znašal 87,6 (lani 81,1), indeks cen industrijskih proizvodov pa je padel le za 0,1 na 76,5 (lani 67,9).

Indeks cen v detajlni trgovini se je v Ljubljani dvignil za 1,1 na 85,5 (lani 87,1), v Beogradu za 1,4 na 83,9 (1930 = 100), v Zagrebu pa je padel za 0,1 na 82,2 (lani 82,0).

Hranilne vloge

so se pri bankah in hranilnicah povečale za 81 na 11.319 milijonov din in so bile za 935 milijonov višje kot v maju lani. Od tega prirastka pa odpade pretežni del, 549 milijonov, na državne zavode, 387 milijonov pa na druge denarne zavode. Vloge pri 20 največjih privatnih zavodih so od marca do aprila narastle od 4.124 na 4.149 milijonov, medtem ko so znašale lani v aprilu 4.063 milijonov din.

Zunanja trgovina

Izvoz se je gibal v posameznih mesecih takole: v januarju 402, v februarju 419, v marcu 512, v aprilu 570 in v maju 501 milijon din. Uvoz pa je znašal v istih mesecih: 321, 334, 451, 463 in 418 milijonov din.

Promet

Železniški promet je bil v letošnjem maju večji kot v lanskem. Natovorjenih je bilo 130.000 vagonov (v januarju 107, v februarju 108, v marcu 122 in v aprilu 128 tisoč vagonov), lani v maju pa le 114.000 vagonov. V prvih petih mesecih letošnjega leta je bilo na naših železnicah torej natovorjenih 595.000 vagonov, kar je za 77.000 vagonov ali za skoraj 15% več kot v istem razdobju lani.

Pomorski promet izkazuje naslednjo tonažo prispelih parnikov za prve 4 mesece letošnjega leta (za maj še ni podatkov): 1396, 1088, 1274 in 1771.

Rečna plovba se je zaradi znatnega izvoza žita v precejšnji meri dvignila. V aprilu (za maj še ni podatkov) je bilo prevoženih 92 milijonov kilometrskih ton nasproti 43 milijonom v lanskem aprilu, v prvih štirih mesecih pa 245 milijonov kilometrskih ton nasproti 133 milijonom lani.

Industrijska proizvodnja

Indeks rudarske proizvodnje (razdobje 1926—1930 = 100) kaže naslednje stanje: 119,8, 114,8, 111,8, 111,7 in 116,4 v maju. Indeks plavžarske proizvodnje (na isti bazi) pa: 130,4, 126,1, 147,8, 124,2 in 117,6.

Kontrola prodaje in porabe špirta

Kakor znano, si ministrstvo finančne prizadeva, da spravi ves promet s špiritom pod strogo kontrolo. Ne glede na kontrolo v tovarnah špirta samih, je odredilo tudi strogo kontrolo špirta, ki je v prometu. Na podlagi člena 22. pravilnika o pobiranju točilne takse je odredilo z novim razpisom štev. 39.728/III od 26. junija 1937, da morajo organi finančne kontrole najmanj enkrat na mesec pregledati in zaključiti trošarinsko knjigo, oziroma knjigo vnosa in iznosa pri vseh prodajalcih špirta, ki prodajajo poleg ostalega blaga tudi čisti špirit, katerega za namene prodaje ne razredčujejo. Poleg teh so dolžni voditi knjigo vnosa in iznosa tudi vsi točilci pijač na debelo. Organi finančne kontrole so že sedaj dolžni, da kontrolirajo še ne porabljene količine žganja, ki je izdelano iz suhega korintskega grozdja, ako je jache nego 50 do 60%. To žganje je obravnavati kakor špirit s to razliko, da se nanj ne pobira državna trošarina. Posebno skrbno je paziti, da se iz tega in ostalega žganja ne bi delal rum, liker in ostale močne alkoholne pijače, ki se smejo izdelovati samo iz alkohola, na katerega je plačana državna trošarina. V kolikor bi organi ob pregledu po okusu ali duhu dvomili, da je pijača napravljena iz alkohola (špirta), morajo postopati po čl. 11. trošarinskega pravilnika, vzeti vzorce in pijačo zapečatiti ter zahtevati analizo.

Ako bi se našel v prometu in potrošnji špirit brez potrebnega dokaza o plačani trošarini, je postopati napram lastniku kot tihotapec po členu 79. trošarinskega pravilnika. Sumljive račune, iz katerih bi izhajalo, da je n. pr. rum ali kaka druga močna alkoholna pijača prodana za nižjo ceno, kot jo je v rednem trgovskem prometu mogoče prodajati, je odvzeti in preiskati, kdo je dotično pijačo prav za prav prodal.

Da se docela prepreči tihotapstvo s špiritom, morajo oddelki za vsakega točilca pijač na debelo, ki prodaja špirit, liker, rum in ostale močne alkoholne pijače, voditi posebno knjigo, iz katere je razviden ves promet s temi pijačami. Točilci pijač na debelo morajo vse fakture, katere o teh pijačah izdajo, predložiti finančni kontroli, da jih overi. Ta knjiga mora v celoti soglašati s knjigo, katero so dolžne voditi stranke. O teh predpisih se obveščajo prodajalci špirta in močnih alkoholnih pijač.

Iz naših organizacij

Uradni dan zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za Ptuj in ptujsko okolico, Ormož, Ljutomer, Mursko Soboto in Del. Lendavo bo v četrtek, dne 15. julija v prostorih Združenja trgovcev za mesto Ptuj — Narodni dom.

Številke govore proti privilegijem

Zakaj zadruga ne poslujejo enako kot trgovec?

Pred svojo letošnjo skupščino 30. junija je Zveza nabavljajlnih zadrug državnih nameščenecv izdala svoje tiskano poročilo, ki dokazuje, da bodo kmalu vsi naši državni uslužbenci zadrugarji. Tako je bilo samo v letu 1936. ustanovljenih 43 novih zadrug, in sicer 18 nabavljajlnih, 20 kreditnih, 1 stavbena in ena produktivna. Število zveznih članic se je s tem povečalo na 270.

Največ je kreditnih zadrug, to je 139, potem pride 115 nabavljajlnih, 10 stavbenih, 6 produktivnih. Pri zvezi so vpisale 1592 deležev. Število novih članov pa je rekordno. V sedmih letih se je početverilo, a že leta 1929. pa je bilo v 65 zadrugah 36.500 članov. Približno sliko o moči tega zadrugništva dobimo s podatki o obratnem kapitalu nabavljajlnih zadrug, ki znaša nad 128 milijonov din in

se je samo lani povečal za 6,2%. Lastna sredstva so dosegla 43 in pol milijona din ali 33,5%, zlasti se odlikujejo v tem zadruga naše banovine, kjer se cenijo lastna sredstva na 42,7%.

Pa tudi splošno je največ teh zadrug v Sloveniji. 13 nabavljajlnih zadrug ima tu 21 prodajalnih, ki so lani prodale za 81,7 milijona din blaga ali po 5.131 din na člana. Vseh 86 nabavljajlnih zadrug v državi pa je prodalo blaga za 220,4 milijona din.

Kreditne zadruga so pokazale tudi dober promet. Njihov kapital znaša skoraj 124 milijonov din, pri tem lastnega kapitala 48 milijonov in so lani dale 40 tisoč posojil v vsoti 94 milijonov. Na vsakega od 47 tisočev dolžnikov odpade 2361 dinarjev dolga.

Slabše je stanje stavbenih za-

drug, od katerih sta dve pasivni in ena v likvidaciji ter imajo skupaj le nekaj nad 1 milijon din kapitala. Dale so lani 1,2 milijona din kredita. Med produktivnimi zadrugami je aktivna zlasti čebelarstva zadruga železničarjev, ki je prodala za 300.000 din blaga. Vse te zadruga imajo le 180 tisoč din kapitala.

Skupni kapital vseh teh zadrug je torej 258 milijonov, od tega v blagu 44,7, v nepremičninah 26 in v premičninah okrog 7. Delavnost ali konjunktura zadrug je razvidna iz prometa: blaga so oddale v lanskem letu za nad 220 milijonov dinarjev, njihov čisti dobiček pa znaša 6.262.515 dinarjev. Pri tako lepem dobičku zadrugnega pridobitnega poslovanja trgovci res ne more več najti pravega razloga za velike privilegije takšne konkurence.

Mestna hranilnica v I. 1936.

Bilanca kaže krepak razvoj zavoda

Ljubljanska Mestna hranilnica je objavila te dni svojo bilanco za leto 1936., ki kaže že prve ugodne rezultate sanacijske akcije, izvedene lani za vzpostavitev likvidnosti zavoda.

Iz računskega zaključka za leto 1936. posnemamo naslednje podatke:

Koncem leta 1936. so znašale vse vloge 373,17 (392,7) milijona din, od tega na knjižice 124,85 (130,2), iz domačih hranilnikov 1,15 (1,08) in na tekočih računih 247,2 (261,4) milijona din. Zmanjšanje vlog za 19,5 milijona din je izključno v zvezi z emisijo 6% obligacijskega posojila mestne občine ljubljanske, ker so to posojilo vlagatelji plačali s hranilnimi vlogami pri Mestni hranilnici. Če pa odštejemo hranilne vloge, ki so bile uporabljene za podpis 20 milijonskega obligacijskega posojila, potem moremo ugotoviti, da se stanje ostalih hranilnih vlog v teku leta ni skoraj nič izpremenilo. Ker je bila akcija za vzpostavitev likvidnosti zavoda izvršena šele lani ob koncu leta, so se ugodne posledice ukrepov pokazale šele v letošnjem letu, ko so pričele nove hranilne vloge naglo naraščati. Skupno so nove vloge narastle do 1. julija 1937 na 71 milijonov dinarjev, čemur so znašale koncem leta 1936. le 46 milijonov. Odtok starih hranilnih vlog je znašal 19,55 milijona, leta 1935. pa 29,6 milijona dinarjev.

Lani je hranilnica odplačala vse lombardno posojilo, ki ga je od leta 1935. vodila, v znesku 0,7 milijona din, reeskont pa je ostal nespremenjen na 8,73 milijona din. Med skladi hranilnice je omeniti, da je pokojninski sklad računat posebej z zneskom 5,36 (1935. 5,1) milijona din. Na novo je hranilnica ustanovila sklad za dvomljive terjatve, ki je dotiran s 3,77 milijona din.

Da se je položaj Mestne hranilnice izboljšal, kažejo njena aktiva: Občinska posojila so se zaradi vrnitve nekaterih posojil mestne občine zmanjšala od 123,3 na 75,4 milijona din. Od te vsote odpade

na dolg mestne občine ljubljanske okrog 70 milijonov nasproti 120 milijonom ob koncu leta 1935. Temu primerno se je zvišala gotovina od 2,0 (leta 1935.) na 52,0 milijona, zvišale so se naložbe pri denarnih zavodih od 21,8 na 26,8 milijona din. Vrednostni papirji so znašali 31,74 in gre povešek na račun višjih tečajev državnih papirjev. Menična posojila so znašala 3,24 (3,18), hipotekarna 21,8 (28,6), posojila v tekočem računu 167,7 (187,66), kreditno društvo 7,4 (6,9); znižale so se nepremičnine od 10,47 na 10,45, inventar pa od 0,17 na 0,12 milijona din, in sicer zaradi odpisov, ker pa so bili ti večji od zmanjšanja bilančne vrednosti, se da iz tega sklepati, da je zavod pridobil nekatere nove nepremičnine. Med aktivami je omeniti tudi zmanjšanje zaostankov na obrestih od 7,46 na 4,2 milijona dinarjev.

Poslovni uspeh lanskega leta je znašal 7,9 milijonov din. Od tega se je porabilo za odpise 3 milijone din, tako da je ostalo čistega dobička 4,9 milijona din. Za usta-

ncvitev fonda za dvomljive terjatve se je od tega porabilo 3,77 milijona in je bil ostali znesek 1,12 milijona porabljen za dotacijo splošne rezerve, ki znaša 13,9 milijona din. Z drugimi rezervami v višini 10 milijonov, znaša skupna vsota rezervnih skladov 23,9 milijona din.

Upravni stroški zavoda so se v letu 1936 zmanjšali, ravnotako tudi davki. Od računa kmetskih dolžnikov na hipotekah je hranilnica lani odpisala v tekočem računu 0,6 milijona, od kmetskih dolžnikov v tek. računu 0,43, dvomljivih terjatev v tekočem računu za 1,6 (1,4) milijona din, odpisi naložb pa, ki jih je bilo leta 1935. 1,8 milijona din, so odpadli.

Vlagatelji so vloge do 5000 din ki jih je lani hranilnica dne 1. decembra oprostila vseh omejitev pri izplačilu, le malo dvigali. Vlagatelj v vlogami je bilo nad 29 tisoč s skupno vsoto okoli 24 milijonov din. Ti vlagatelji so v celoti dvignili samo 1,38 milijona din svojih vlog ali 475%.

Sklepi ljubljanskega občinskega sveta

Na zadnji seji ljubljanskega občinskega sveta 6. VII. t. l., ki jo je otvoril župan dr. Adlešič s spominskim govorom v čast pokojnega nadškofa dr. A. B. Jegliča, kakor tudi v počastitev spomina občinjskega organizatorja I. Sreboti in mestnega uslužbenca J. Menarda, so bila sprejeta razna poročila iz predlogi iz področja mestnega gospodarstva.

Zaključena je bila razrešnica za leto 1933/34. Sedanja blagajniška imovina znaša 18.948.000 din in je popolnoma v redu. O Mestni hranilnici poročamo obširneje na drugem mestu. Obrestna mera za posojilo dveh milijonov od SUZORja se je znižala od 8 na 6%, tako da bo pa občina morala plačati državnih davek, kar je pa le še ugodno in se tudi amortizacija prične šele 1. I. 1938. Občina kupi pometalni stroj za 120.000 din in plača polovico že letos, dočim bo za valjar izplačala vseh 140.000 v tem letu. Za Dolenjsko cesto se nabavi nova tehnična, 15-tonska, za znesek 75 tisoč dinarjev, za trošarinski urad se nabavi star avto.

Odklonjena pa je bila prošnja za znižanje stanovanjskih najemnin v carinarnici, ker bi bilo sicer letno po 72.000 din izgube. Debata se je razvila glede taks oz. najem-

nine sokolskega kina v Šiški, ki mora plačati 528.910 din dolžnih taks, odbije pa se kinu v korist najemnika za zavetišče in otroški vrtec. Preuredbe so prostori mestnega fizikata, za trošarinske uradnike kupi občina 100 pendrekov. Odbita je bila prošnja T. d. Atena za 400.000 din podpore. Za novo skladišče v cukrarni se dovoli 18.000 dinarjev. Važna je odklonitev prošnje za priznanje ugodnosti hotelom glede oddaje vode.

Za regulacijo se odkupi košček sveta v Šiški, za tlakovanje je odobren kredit 250.000 din. Strankam-dolžnicam pogrebnega zavoda se odpiše 93.000 din. Ugodnost proste vode za letne mesece se je dovolila kopališču Iliriji. Odklonjeni pa so bili skoraj vsi ugovori zoper razne mestne davščine, a odpiše se nekaj neizterljivih terjatev. Zavržene so tudi vse pritožbe zaradi trošarin, davka na potrošnjo in raznih kazni.

O prenosih obratov bomo poročali v prihodnji številki.

Vsak trgovec mora biti naročnik „Trgovskega lista“

Politične vesti

Senat je na svoji seji v sredo sprejel zakon o pooblaščenih inženirih in štiri konvencije. Na svoji prihodnji seji v petek pa bo razpravljala o konvenciji z Bolgarijo glede zavarovanja obmejnih znamenj in o konvenciji z Nemčijo glede letalskega prometa. Mogoče se bo tudi že pričela razprava o trgovinskem zakonu.

Predsednik vlade dr. Stojadinović je poslal predsedniku narodne skupščine Čiriću pismo, v katerem pravi, da so izšle v naši javnosti razne razlage nekaterih določb konkordata, ki utegnejo zbuditi bojazen, da bi mogla biti ta pogodba v nekaterih važnih točkah škodljiva ugledu in koristim države. Zato je dobil predsednik vlade od beograjske apostolske nunciatore pojasnila, ki se tičejo naslednjih členov konkordata: 1. depolitizacija duhovnikov, 2. Vatikan in naše narodne manjšine, 3. domovinska vzgoja v semeniščih in 4. konfesionalne šole. G. predsednik vlade pravi predsedniku parlamenta, da je smatral za potrebno, da ga seznani z vsebino omenjenih pojasnil predlaganega konkordata, zato, da jih pred bližajočo se debato o konkordatu v skupščinskem odboru izroči temu odboru na znanje.

Razpravo o konkordatu je včeraj v skupščinskem odboru otvoril predsednik vlade dr. Stojadinović, ki je v daljšem govoru očrtal namen in pomen konkordata za našo državo in vračal nekatere očitke, ki se navajajo proti odobritvi konkordata.

Po poročilu »Petit Parisien« se vodi neposredna pogajanja med Valencijo in Salamanco že nekaj dni, ker se obe strani bojita, da bi postala Španija predmet kupci v pogajanjih med velesilami. Menda jih je poučil o tem abesinski zgled.

Nacionalistične čete so oddaljene od Santandra še kakih 50 km.

Največja letalska bitka, kar jih pozna vojna zgodovina, je bila včeraj nad Madridom. Pri spopadu je sodelovalo nad 200 letal. Frankovci so nameravali zasuti Madrid z bombami, pa so jih vladna letala po polurni bitki pognala v beg. Vladna letala so sestrelila 20 frankovskih letal, ki so bila večinoma tipa »Henkel« in »Savola«.

Nota generala Franca, v kateri zahteva priznanje uporniške vlade kot vojujoče se stranke in grozi z gospodarskimi represalijami, v Londonu ni napravila dobrega vtisa. Noto smatrajo za izsiljevalni maneuver.

»Oeuvre« poroča iz Londona, da se vodi pogajanja z generalom Francom za odpoklic prostovoljcev iz Španije, nakar bi se s posredovanjem Anglije ustavile sovražnosti in izvedel pod mednarodno kontrolo plebiscit, ki naj bi odločil o bodoči vladi v Španiji.

Francija bo prekinila politiko nevmešavanja in si pridržala proste roke, če ne bo izvedeno učinkovito nadzorstvo nad vsemi španskimi mejami. To stališče francoske vlade bo sporočil danes londonski poslanik grof Corbin odboru za nevmešavanje.

Anglija ne bo stavila novih predlogov na seji odbora za nevmešavanje, je izjavil v spodnji zbornici zunanji minister Eden. Kljub temu pa se nanadaljujejo priprave za današnjo sejo in Eden upa, da mu bo uspelo premostiti krizo v politiki nevmešavanja. Glavna zahteva Anglije je še vedno odpoklic prostovoljcev iz Španije.

Iz Madrida poročajo o uspešni ofenzivi vladnih čet na madridski fronti. Pri napadu je sodelovalo 25.000 mož. Vladne čete so pognale nacionaliste v beg in osvojile mesto Bruneto in Villanueva de Cañada. S tem se je posrečilo vladnim četam osvoboditi Madrid od stalnega pritiska dalekometnih topov na Casa del Campo.

»La Madridom pride na vrsto Pariz«, je izjavil na nekem zborovanju v Bergamu neki fašistični voditelj. Ta izjava je vzbudila v francoski javnosti razumljivo ogorčenje.

Spopadi med ruskimi in japonsko-mandžurskimi četami so se ponovili. Sovjetska vlada je izjavila, da bo najodločneje kaznovala vsak nadaljnji polizkus kršenja sovjetskih mej na Daljnem vzhodu.

De Valera nima več večine v parlamentu, kakor kažejo naslednji objavljeni končni rezultati volitev: De Valera 69 mandatorov. Cosgrave 48, laburisti 13, neodvisni 8 mandatorov. De Valera torej ni dobil absolutne večine, kot se je splošno pričakovalo, temveč ima ravno toliko mandatorov kot vse druge stranke, ki so v opoziciji.

Atentat na Salazarja je bil tehnično pripravljen v inozemstvu, tako je dognala preiskava. Prijeli so 5 oseb, o katerih sumijo, da so bile v zvezi z atentatom.

Denarstvo

Znižanje diskonta v Franciji

Francoska banka je vendarle znižala diskontno mero od 6 na 5 odstotkov, znižala je tudi lombard od 7 na 6%, za mesečne kredite pa od 6 na 5%. 6% na bančna renta je bila v veljavi samo tri tedne. Zvišala se je 14. junija za 4% zdaj pa za 1% znižala. Ta ukrep francoskega emisijskega zavoda je izraz zaupanja v trdnost nove pozicije francoskega franka in zaključek dobrega sprejema odredb, ki jih je Chautemps-Bonnetova vlada uvedla v sporazumu z obema zavezanicama valutnega sporazuma, Ameriko in Anglijo. Te odredbe so ugodno odjeknile v vseh svetovnih središčih. Velika v senatu dosežena večina za pooblastilni zakon francoske vlade in temu sledeči vladni ukrepi so dosegli pomiritev francoskega franka na zaželeni stopnji.

Visoki, 6%ni diskont je postal zapreka pri omejevanju rastoče draginje. Tako je bila banka prisiljena, uvesti znižanje bančne rente, kar pa bo seveda morala izvesti postopno, ker se ne more pričakovati, da bi se kmalu vrnil pobegli kapital in bi zato višja obrestna mera še nikakor ne pomenila privlačnost.

Utrditveni frank je še napredoval 7. julija v Londonu za izplačila Pariz na 128.13 (v torek 128.29). Dolar je v razmerju z evropskimi devizami popustil.

Stanje francoskega franka

Ugodni vpliv nižje diskontne mere se je takoj čutil na borzah in se je frank naglo ustalil. Utrdil se je v Londonu na 128.29, ravno tako se je pocenil funt v Parizu od 128.43 na 128.29. Zato se je oslabil tudi dolar v Londonu in omajal holandski goldinar, podražil pa se je švicarski frank.

Zakaj Nar. banka ne objavlja več stanja kliringov?

Ze več kot mesec dni je preteklo, odkar je Narodna banka objavila poslednjič stanje naših kliringov terjatev do Nemčije in Italije. Zadnje poročilo o stanju kliringov z državami, proti katerim smo aktivni, je bilo objavljeno 3. junija t. l. Dotlej je Narodna banka izdajala vsak četrtek poročilo o teh kliringih. »Jugoslav. Kurir« pripominja k temu zadržanju Nar. banke, da so gospodarski krogi s tem nezadovoljni in bodo zahtevali, da Narodna banka zopet vsak teden objavlja naše kliringe terjatev do Nemčije in Italije.

Sanacija dunajskega Kreditnega zavoda

je sedaj dokončno izvedena. Na letnem zboru delničarjev Kreditnega zavoda so usvojili zaključni račun za leto 1936. Odobreno je bilo znižanje kapitala od 167 na 101 milijon šilingov, ki se je izvršilo z znižanjem nominalne vrednosti navadnih delnic od 500 na 250 šilingov in znižanjem privilegiranih delnic od 500 na 375 šilingov.

Nemška registrska marka se je v zadnjem času mednarodno še bolj učvrstila. Disagio je znašal 45 1/2 do 47 1/2 %.

Cena zlata v Londonu je bila 5. t. m. 140 šilingov in 6 pencijev za unco finega zlata. Po tej ceni se je prodalo zlata za 197.000 funtov.

1072 akcijskih družb, s kapitalom 5.111 milijonov levov je bilo v Bolgariji koncem leta 1936. 697 družb s kapitalom 3.294 milijonov levov ima svoj sedež v Sofiji, v Ružniku je 38 družb, v Plovdivu pa 28. Od 697 družb v Sofiji je 296 industrijskih, 342 trgovskih, 14 se jih bavi s kreditnimi posli, 19 pa s transportnimi posli. Od akcijskih družb v notranjosti izven Sofije pa se jih bavi 160 z industrijo.

Sedlar Ivan, trgovec:

Trgovska zadruga

III.

Za primer naj navedem kratko zgodovino zadrugne organizacije nemškega trgovstva.

V Nemčiji so pričeli snovati nakupovalne zadruge s kolonijalnimi in mešanimi blagom že v osemdesetih letih preteklega stoletja. Te zadruge so l. 1907. ustanovile posebno zvezo, ki se je po začetnih črkah posameznih besed v svoji firmi imenovala Edeka (Einkaufsgenossenschaft deutscher Kolonialwarenhändler). Zveza torej ravno letos obhaja 30 letnico svojega obstanka. Spočetka je k tej zvezi pristopilo le 13 nakupnih društev, čeprav jih je takrat delovalo že okoli 60. Večina jih je pristopila k zvezi v naslednjih letih. Zveza je razvila prav živahno delavnost in je ustanovila mnogo novih nakupovalnih društev. Že leta 1932. je delovalo vseh trgovskih nakupovalnih društev okoli 430 s približno 28.000 posameznimi člani in okoli 30 tisoč trgovinami v več kakor 5.600 krajih. Oznaka »Edeka« je pravno zavarovana v Nemčiji in v tujini in se sme rabiti samo pod določenimi pogoji. Večina teh zadrug se poslužuje enotne firme »Edeka-veletrgovina«, ali rabijo vsaj besedo »Edeka« v firmi. Posamezni člani uporabljajo oznako »Edeka«, da tako pokažejo svojo pripadnost k tej organizaciji.

Ta enotnost in splošnost pri uporabi omenjenega znaka bi utegnili pri tistem, ki ne pozna dovolj razmer, vzbuditi napačno mnenje, da je posamezna zadruga ali celo posamezna trgovina samo poslovalnica ali podružnica centrale. Toda temu ni tako. Organizacija je izvedena takole: Najvišjo stopnjo tvori »Edeka« zveza nemških trgovskih zadrug. Pridružene so ji Edeka založniška družba z o. z., Edeka centrale, obstoječa v obliki zadruge z o. z. in Edeka banka, tudi v obliki zadruge z o. z. Vse te centralne organizacije, ki imajo svoj sedež v Berlinu, stoji v pogledu vodstva in nadzorstva v medsebojni perzonalni uniji, kar je važno glede na enotnost vodstva. Zvezin ravnanje pripada načelstvom vseh na štetih organizacij in jim predseduje.

Trgovci, ki so člani krajevnih zadrug, se samostojno bavijo s trgovino kolonijalnega, delikatesnega, specialnega blaga in živil. Njihova samostojnost zaradi članstva v zadrugi ni prizadeta, kvečjemu, da je bolj utrjena.

Krajevne Edeka zadruge, katerih je okoli 430, so povsem neodvisne in samostojne trgovske podjetja v zadrugi obliki. Njihovo enotno firmiranje kot »Edeka-veletrgovina« označuje na zunaj njihovo pripadnost k Edeka organizaciji. V svoji upravi in v poslovanju so popolnoma neodvisne. Pripadati pa morajo istočasno Edeka zvezi, Edeka centrali in Edeka banki, kar je potrebno z ozirom na zaključenost organizacije. Niso pa zavezane, da bi morale kupovati blago pri svoji centrali.

V vsem tem pokretu se polaga velika važnost na to, da se pribavijo novi člani in da se čim več blaga nabavi s posredovanjem zadrug.

Naloga Edeka zveze obstoji v tem, da izvršuje zakonite revizije pri članjenih zadrugah, poleg tega pa zastopa interese teh zadrug in pridruženih jim trgovcev.

Zvezi je priključena »Hranilna in delovna zajednica mladih trgovcev v nemški trgovini s kolonijalnim blagom in delikatesami«. Ta organizacija ima nalogo, navajati mlade nameštence in vajence k varčevanju. Svoje prihranke naj nalagajo pri Edeka banki. Tako naj po samopomoči pridejo do gospodarske samostojnosti, da se morejo kasneje osamosvojiti kot

neodvisni trgovci. Vrh tega jih organizacija poučuje in jim posreduje nadaljnjo izobrazbo v poklicnih zadevah, da jim omogoči, da postanejo sposobni člani trgovskega stanu. Organizacija je bila ustanovljena šele julija 1930, pa je štela že leta 1932. 3000 pomočnikov in vajencev, ki pripadajo 80 krajevnim skupinam.

Založništvo »Edeka« obstoji od leta 1908. in posluje kot centralni založniški in tiskarski zavod organizacije. Ima lastno rotacijsko tiskarno in zalaga tedensko v 30 tisočih izvodih izhajajoče zvezino glasilo (Edeka deutsche Handels-Rundschau) z več prilogi. Dlje izdaja dnevno izhajajoč zaupen informacijski list za poslovanje krajevnih zadrug in še nekaj časopisnih noticami, predavanji, filmskimi predavanji v trgovskih in poklicnih šolah, gospodarskih društvih itd.

Za skupen nakup in za zastopstvo trgovskih interesov zadrug služi Edeka centrale, ki se pogaja z industrijo o dobavnih pogojih in skrbi, da se promet zadrug z dobaviteljskimi tvrdkami vrši kolikor mogoče enotno. Edeka centrale je že do leta 1932 vpeklala okoli 50 lastnih blagovnih znamk enake kakovosti in se sme dotično blago prodajati samo v Edeka trgovinah.

Da se centralizirano nakupovanje blaga, zlasti iz prekomorskih krajev, izvaja kolikor mogoče namenu primerno, vzdržuje v Hamburgu posebno poslovalnico za uvoz, in 12 pomožnih poslovalnic v posameznih večjih mestih. Vse Edeka zadruge so imele v l. 1931. prometa okoli 267 milijonov mark ali 4 milijarde 694 milijonov dinarjev, centrale sama pa za 145 milijonov, ali 2 milijardi 549 milijonov dinarjev. Deležna dividenda in blagovni popust pri centrali sta znašala 400.000 mark ali nad 7 milijonov dinarjev.

Že v prvih letih zveze obstoja so načeli vprašanje ustanovitve lastnega bančnega zavoda. Dogodki v prvih vojnih mesecih leta 1914. so dali vodstvu zveze povod, da je sklicala zborovanje, na katerem je bila sklenjena ustanovitev banke. Zavod se je ugodno razvijal. Dogodki ob inflaciji, oziroma deflaciji pa so dali banki še večji razmah in širši pomen. Danes posluje Edeka banka kot centralna denarna zadruga vseh Edeka zadrug. Poleg centrale, ki ima svoj sedež v Berlinu, posluje še 15 podružnic v različnih mestih. Banka finansira blagovno trgovino Edeka centrale ter krajevnih zadrug in skrbi, da se blago kolikor mogoče plačuje takoj v gotovini. Banka vzdržuje zvezo z javnim denarnim trgov in sprejema hranilne vloge Edeka trgovcev in njihovih odjemalcev. Banka skuša kar najbolj združiti finančne moči vsega pokreta in napraviti njega finančno gospodarstvo čimbolj neodvisno od tujih vplivov. Garancijska vsota banke znaša nad 6 milijonov mark. Hranilne vloge so ob koncu l. 1931 dosegle skoraj 15 milijonov mark. Iz dohodkov je bila znatna vsota odkazana rezervi in se je razdelila 5%na dividenda na deležno glavnico.

Iz tega opisa se vidi, s kako smotrnimi sredstvi si nemško trgovstvo ne samo ohranja, temveč izboljšuje svoje pozicije. Nemški trgovci uvidevajo, da jim nič ne koristi prazno besedenje in papirnate resolucije, pač pa smejo krepko podporo pričakovati v samopomočni gospodarski organizaciji.

Kolo časa se ne da ustaviti.

Kdor ne napreduje, nazaduje, posebno tisti, ki se ne zna prilagoditi novim razmeram. To je dejstvo, ki se ne da spremeniti. Trgovina po naprednih državah ga že davno upošteva in se mu je znala prilagoditi. Pravilno ocenjujoč veliki vpliv združevanja raztresenih gospodarskih sil, se je tudi detaljna trgovina organizirala po načelu samopomoči v gospodarskih zadevah.

Tudi v naši državi je ustanovljeno že 7 nakupovalnih zadrug detaljnih trgovcev in sicer v Petrogradu, Novem Sadu, Novem Vrbsu, Subotici, Osijeku, Varaždinu ter Belovaru, ki vse zadovoljivo uspevajo.

S temi zadrugami bomo v doglednem času lahko stopili v kooperacijo.

Slovenski trgovci nočemo biti pri tej naravnosti odrešilni akciji zadnji. Ne smemo biti malenkostni in ne smemo imeti predsodkov, da je stvar neizvedljiva. Ako bi bila zadruga podjetja tako težka, bi ne mogle obstajati samo v Sloveniji nad 1.500 zadrug ter v 38 državah 120.000 zadrug s 70 milijoni 500.000 zadrugnikov.

Kdor trdi, da se z našimi tovariši ne da ničesar narediti, je slab, ali pa ima kake druge interese.

Nabiranje članstva se bo v Ljubljani in bližnji okolici nadaljevalo po članih načelstva in zaupnikih. V ostali Sloveniji pa na sedežih posameznih združenj na skupnih sestankih. Stalno se vrši vpisovanje novih članov tudi v pisarni člana načelstva gda. V. Blažiča, v Ljubljani, Tavčarjeva ul. 2, kjer se dobe tudi vse informacije.

Trgovska zadruga je naš prvi in nujni imperativ, zato se bomo vsi stanovsko zavezni trgovci čimprej včlanili, da bodo uspehi tem hitrejši in tem večji.

Zaposlenost pri nas v juniju 1937

Po podatkih OUZD v Ljubljani je razvidno še nadaljnje zboljšanje zaposlitve v naši banovini, čeprav je sicer povišek v večini drugih banovinah znatno večji.

Število moških članov se je povišalo na 64.482 (+ 9.604), žensk na 35.121 (+ 1.959); skupaj 99.603 (+ 11.563). Povišalo se je tudi število bolnikov sorazmerno za 181 moških in 55 žensk na 2.746 ali 2.76%. Odstotek bolnikov pa je skupno manjši za 0.09. Povprečna dnevna zavarovana mezda za moške 26.10, za ženske 18.79, daje povpr. din 23.52 ali + 0.91. Celokupna dnevna zavarovana mezda dosega 1.682.761 20 oz. din 660.098.80 ali 2.342.860 (+ 252.704.80).

Vsa števila so primerjana z lanskim junijem.

Italijansko-jugoslovanska trgovina

nam za prvih 5 mesecev letošnjega leta podaja naslednjo sliko prometa: Italija je uvozila iz naše države 55.585 ton lesa, 33.010 ton pšenice (od celotnega italijanskega uvoza 1.156.534 ton) in premoga 29.874 ton (od skupnega uvoza 4.687.968 ton). V našo državo pa je Italija uvozila: 6978 ton riža (celoten izvoz 77.560 ton), 24.150 stotov pomaranč in mandarin, 3844 stotov bombažnih tkanin, umetne svile pa 414.072 kg.

Po italijanskih podatkih je znašal naš uvoz v Italijo v prvih petih mesecih tega leta 90 milijonov lir (lani v istem razdobju 13'6), italijanski izvoz v Jugoslavijo pa 923 (lani 1'3) milijona lir.

SLOVENIA-TRANSPORT Ljubljana

Telefoni: 27-18, 37-18, 37-19, carinska pisarna 24-19 po uradnih urah

OCARINJENJE

uvoznega in tovarnega blaga, po svojem car. posr. I. Kladniku, višjem car. insp. v p. — revizija deklaracij — car. reklamacije — rekurzi — carinsko-tarifne informacije itd.

Dobave - licitacije

Direkcija drž. rudnika Ugljevik sprejema do 15. julija ponudbe za dobavo lopat, do dne 20. julija za dobavo manesmanovih cevi, do dne 22. julija za dobavo kompozicije za spajanje žice in do dne 25. julija za dobavo pisalnega stroja.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do dne 14. julija ponudbe za dobavo raznih cevi, do 14. julija za dobavo smrekovih hlodov, do 21. julija za dobavo električnih motorjev, centrifugalne črpalke in registrirnega barometra.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 23. julija ponudbe za dobavo stearinskih sveč, do 2. avgusta za dobavo kuhinjske posode, do 3. avgusta za dobavo razne posode in jedilnega pribora.

Komanda podvodnega orožja v Kumboru sprejema do 24. julija ponudbe za dobavo raznih predmetov za čiščenje, sode, mila, sveč in dr.

LICITACIJE:

Dne 15. julija bo v intendanturi komande bregalniške diviz. oblasti v Štipu licitacija za dobavo raznih pisarniških potrebščin.

Dne 17. julija bo pri Glavnem sanitetnem skladišču v Zemunu licitacija za dobavo dvokolnic za prenos bolnikov.

Dne 22. julija bo pri centrali direkcije drž. rudar. podjetij v Sarajevu licitacija za napravo železne krovne konstrukcije pri elektr. centrali na rudniku v Banja Luki.

Dne 26. julija bo pri Upravi l. oddelka vojno-tehničnega zavoda v Sarajevu licitacija za dobavo 15.000 kg jekla.

Dne 3. avgusta bo pri Upravi drž. monopolov v Beogradu licitacija za dobavo 38.000 kg kartona in dne 6. avgusta za dobavo raznega papirja.

Dne 27. julija bo pri Komandi mornarice v Zemunu licitacija za dobavo večje množine raznih jeklenih cevi in dne 7. avgusta za dobavo raznega električnega materiala.

Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice na TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.

Zunanja trgovina

Nemško-francoska gospodarska pogajanja so se zaključila ugodno in bo sporazum te dni podpisan in z njim se obeta v trgovinskih in finančnih odnosih med tema državama večja stalnost.

Anglija je znižala carine na železno rudo in jeklo, ki se uvažajo podlagi kontingentov, od 10% na 2 1/2%.

Skok cen železne rude beležijo v Zedinjenih državah Severne Amerike, in sicer za 10 centov za tono. Proizvodnja železne rude se je zadnji mesec povečala za 10%.

Zetev pšenice v Združenih državah cenijo po privatnih podatkih na 663 do 667 milijonov bušljev oziroma pšenice in 199 do 273 milijonov bušljev letne pšenice.

Izvoz slanine v Nemčijo in sicer za soljeno slanino nam je dovoljen specialni kontingent 29 vagonov.

Francoski izvoz avtomobilov se je povečal v prvih 5 mesecih tega leta na 12.090 od 10.230 v istem razdobju lani.

novi naslov:

Sv. Petra C.4

TELEFON 25-57

Tržna poročila

Tržne cene v Celju
dne 1. julija 1937

Govedina: volovsko meso I. vrste din 12, II. vrste din 10, III. vrste din 8—10, kravje din 8—10, vampi din 5, pljuča 6, jetra 10, ledvice 12, loj din 6.

Teletina: telečje I. 1 kg 12—14, II. vrsta 8—12, jetra 14, pljuča 10.

Svinjina: I. vrsta din 16, II. vrsta 14, pljuča 8, jetra 12, glava 9, parkli 8, slanina domača 15—16, slanina hrvaška 15—16, slanina na debelo 15, salo 16, suha slanina 20, mast 16 do 18, šunka 18, prekajeno meso I. 16—18, II. 14—16, prekajeni parkli 9, prekajena glava 12, jezik din 18.

Drobnica: koštrunovina 1 kg 8 do 10 din.

Klobase: krakovske 1 kg din 20, debrecinske 18, hrenovke 20, safalade 18, posebne 20, tlačena 16, polsuhne kranjske 24, suhe kranjske 1 kg 26, 1 kom. kranjske klobase 4—5, brunšviške 1 kg 10, salami 1 kg din 45—50.

Perutnina: piščanec, mahen din 10—12, piščanec večji 14—16, kokoš 20—25, petelin 20—25, raca 16, gos 30, domači zajec, manjši 5, domači zajec večji 15 din.

Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 175—2, kisla smetana 12, surovo maslo 22, čajno maslo 26—28, maslo 20—22, böhinski sir 24—28, trapiš 16—20, polementalac 25, sirček 6, eno jajce 0'60 din.

Pijača: staro vino 1 l 14—16 din, novo vino 10—12, pivo 10, žganje din 25—30.

Kruh: beli 1 kg din 4'50, polbeli 4, črni 3'50, žemlja mala 0'50 din, bela štruca v teži 44 dkg 2, 88 dkg 4, polbela 50 dkg 2, 100 dkg 4, črna 57 dkg 2, 114 dkg din 4.

Sadje: marelice 1 kg 10, breskve 14, orehi 8, luščeni orehi 20, slive liter 8, črešnje liter 4—5, črešnje kg 8—10, suhe češnje 6—8, suhe hruške 7, limona 1, vrtna jagode 1 kg 5—6, vrtna jagode liter 4, maline liter 5—8, borovnice liter din 1.

Specerijski blago: 1 kg kave Portoriko din 84, Santos 56, Rio 52, pražena I. 98, II. 66, III. 62, čaj 90—150, sladkor bel kristal 14, v kockah 15'50, v prahu 16, med 18 do 20, kavna primes 17, riž I. 12, II. 7, III. 5'50, namizno olje liter 14, olivno olje 16—30, bučno 15, vinski kis 4, navadni kis 3, petrolej 7, špirit denat. 11, morska sol 1 kg 2'75, kamena sol 3, poper cel 40, poper mlet 44, paprika 18, sladka paprika 28, testenine I. 11, II. 7, milo 9—12'50, karbid 8'50, sveče 14—15, kvas 32—36, marmelada 10 do 28, soda za pranje din 2'25.

Mleviski izdelki: moka št. 00 kg 3'25—3'50, št. 0 3'25—3'50, št. 2 3'10 do 3'40, št. 4 2'80—3'25, št. 5 2'75—3, št. 6 2'65—2'80, ržena enotna moka 3, pšenični zdrob 4, koruzni zdrob 3, pšenični otrobi 1'50, koruzna moka 2, ajdova moka 4 do 4'50, kaša 3, ješprenj 3'50, ovseni riž din 7.

Zito: pšenica q 210, rž 190, ječmen 175, oves 160, proso 185, koruza 140, ajda 170, fižol 200—350, grah 1000, leča 800—1200 din.

Kurivo: premog, črni trboveljski q din 33—36, črni zabukovski 33 do 36, rjavi velenjski 20—22, trda drva m³ 80, 100 kg 22, mehka drva m³ 60, 100 kg 20.

Krma: sladko seno q 40, polsladko 35, slama 25, prešana stane 5 din več.

Zelenjava in gobe: solata glava 0'50—1, zelje zgodno 1 kg 5—6, ohrovt 1 kg 6, kolerabe 4, krožnik špinaca 1'50—2, krožnik paradižnikov 10, krožnik kumar 5—6, krožnik buč 5, grah v stročju 1 kg 6, fižol v stročju 6—8, čebula 2—4, česen 8, krompir zgodnji 3—4, pozni 2, krožnik jurčkov 2—3.

Avtorskoppravna posredništva

V informacijo vsem lastnikom gostinskih obratov objavljamo sporočilo ljubljanske poslovalnice Ujme glede pobiranja avtorskih honorarjev. Pojasnilo se glasi:

V smislu uredbe z Zakonsko močjo o avtorskoppravnem posredništvu z dne 23. decembra 1936, M. s. št. 995, odnosno pravilnika o natančnejših določbah za avtorskoppravno posredništvo (>Službeni list kraljevske banske uprave dravske banovine< z dne 10. februarja 1937, št. 76 in 77) so prenehala dosedanja avtorskoppravna posredništva poslovali 26. maja 1937, ter je minister prosvete glasom svoje odločbe z dne 26. maja 1937, D. št. 948 (>Službeni list kraljevske banske uprave dravske banovine< z dne 12. junija 1937, št. 318 in 319), poveril s posredništvom:

a) za glasbena dela: >Udruženje jugoslovenskih muzičkih autorov (UJMA), Zagreb,

b) za dramska dela: >Udruženje jugoslovenskih dramskih autorov (UJDA), Beograd.

Vodstvo poslovalnic obeh udruženj za dravsko banovino se nahaja v Ljubljani, in sicer za bivšo ljubljansko oblast (srezi: Črnomelj, Kamnik, Kranj, Krško, Kočevje, Litija, Ljubljana, Logatec, Novo mesto, Radovljica in Skofja Loka) Ljubljana, Livada 29 (tel. 39-13), za bivšo mariborsko oblast (srezi: Brežice, Celje, Dol. Lendava, Dravograd, Gornji grad, Laško, Ljutomer, Maribor levi breg, Maribor desni breg, Murska Sobota, Ptuj, Slovenj Gradec, Slov. Konjice in Šmarje pri Jelšah) Ljubljana. Resljeva cesta 13/I (tel. 20-74). Poslovalnici uradujeta do nadaljnjega od 8. do 14. ure.

Tarifo za glasbena dela za čas od 27. maja 1937 do 31. decembra 1937 je odobrilo ministristvo prosvete 7. junija t. l. pod D. št. 1075 (>Službene novine< od 14. junija 1937, >Službeni list banske uprave< št. 50/37).

Banska uprava dravske banovine je že s svojim razpisom z dne 25. maja 1937, IV. No. 8217/2, opozorila podrejena sreska načelstva itd. na določila § 14. in 15. cit. pravilnika ter je odredila, da morajo vse korporacije, društva itd. v izogib kazenskih posledic § 48. in sledečih zakona o zaščiti avtorske pravice z dne 25. januarja 1935 (>Služb. list< št. 24) zaprositi pred izvedbo svojih prireditvev za dovoljenje pristojne avtorske poslovalnice.

Prireditelji naj naslovijo svoje prijave na zgoraj navedeni poslovalnici s priložitvijo sporeda v dveh izvodih in znamke za odgovor. Poslovalnice bodo prijave ta-

koj rešile ter poslale položnico za vplačilo točno po odobreni tarifi določene avtorske tantieme. Šele na podlagi odrezka poštne položnice kot dokazila za izvršeno plačilo bodo izdala krajevna upravna (policijska) oblastva dovoljenje za dotično prireditev.

Za stalna javna glasbena izvajanja po radijskih aparatih, gramofonih, klavirjih in drugih glasbenih instrumentih — kar se izvaja po gostilnah, hotelih, kavarnah, avtomatskih bifejih, kopališčih itd. — so določeni v tarifi mesečni pavšali. Lastnik lokala mora skleniti z avtorskoppravnim posredništvom preko poslovalnice posebno pogodbo, katero predloži poslovalnica delegatu ministristva prosvete v odobritev. Vendar mora dotični pavšal za tekoči mesec takoj vplačati po položnici posredništva, ostale mesečne pavšale pa najdalj

do 1. vsakega meseca. Plačila tani-
tjem v gotovini komur koli so ne-
veljavna. Natančnejša tozadevna
določila, kakor tudi glede izkazov
o izvajanjem programu itd. vsebuje
pogodba. — Analogni določila ve-
ljajo tudi za avtorske honorarje
dramskih avtorjev.

Sreska načelstva, policijske upra-
ve, občinske uprave itd. imajo strog
nalog, da ne izdajajo dovoljenj za
prireditve in za stalno javno svi-
ranje, dokler prireditelji in last-
niki lokalov niso zadostili zgor-
njim določilom. Ker se glasom
§ 49. zakona o zaščiti avtorske
prave kaznuje prekršitev avtorske
pravice z denarno globo od 1.000
do 60.000 din ali z zaporom od 1
do 6 mesecev, je v interesu vseh
prirediteljev in lastnikov lokalov,
da navedena določila točno upo-
števajo.

Janko Lavrič, Pariz:

Uvozne možnosti v Francijo

III.

Ravno tako kakor je Francija
pasivna v živinoreji, ima tudi velik
primanjkljaj pri žitu. Destikrat
sem slišal reči, Francija je agrarna
država, torej je za jugoslovanski
izvoz brezpomembna. To mnenje
je popolnoma napačno. Kakor nam
kažejo statistični uvozni podatki,
je Francija uvozila preteklo leto
nad milijon glav žive živine in
drobnjadi, od tega velike množine
iz evropskih držav, ki konkurirajo
z nami zlasti z večjo trgovsko
spretnostjo.

Pšenice se je uvozilo leta 1936,
radi slabe letine in zmanjšane na-
sejane površine, rekordna množina
5.257.771 m. stotov, približno
1/2 iz inozemstva in 1/3 iz kolonij.

Rži se je uvozilo 12.674 m. stot.
(8% iz inozemstva, 92% iz kolo-
nij).

ječmena pa 3.386.380 m. stotov
(14% iz inozemstva, 86% iz kolo-
nij); izmed evropskih dežel je uvo-
zila največ ječmena Poljska 251.503
m. stot., potem Češka 109.280 m.
stot., Danska 54.645 m. stot., Ro-
munija 18.075 m. stot. itd.

Ovsa se je uvozilo skupaj 569.976
m. stot. in sicer 11% iz inozemstva
in 89% iz kolonij. Izmed žitaric se
je uvozilo največ

koruze in sicer 7.116.844 m. stot.,
približno 30% iz inozemstva in
ostanek iz kolonij. Evropske deže-
le so dobavile koroze v naslednjem
številčnem redu: Romunija 761.869
m. stot., Bolgarija 132.920 m. stot.,
Jugoslavija 7.342 m. stot.

Uvoz moke je znašal 532.716 m.
stot., uvoz otrobov 747.003 m. stot.,
ječmenovega slada 33.129 m. stot.,
od teh nad 90% iz Češke, 5% iz
Belgije, 2% iz Ogrske, ostanek zla-
sti iz Nemčije.

Zanimive so tudi številke sad-
nega uvoza:

Jabolka se je uvozilo 3790 vago-
nov. Majhna in draga švica preka-
ša skupni uvoz vseh ostalih evrop-
skih dežel z 264 vagoni. Na dru-
gem mestu stoji Belgija s 112 va-
goni. Največji dobavitelj pa so USA.
in Kanada. (Dalje sledi.)

Doma in po svetu

Zdravstveno stanje patriarha
Varnave se je po zdravniškem ko-
munikeju zboljšalo. Je še vedno
nevarno, vendar gre na bolje.

Umrli je v Ljubljani g. Karel
Pollak, eden naših najodličnejših
industrijcev. Zalujočim naše iskro-
no sožalje!

Občni zbor Kmetijske družbe je
bil v Ljubljani v nedeljo. Vodil ga
je njen predsednik g. Oton Detela.
Občni zbor je odobril zaključne ra-
čune za poslovno leto 1936. in je
bil zaključen po dve in pol urnem
razpravljanju ob popolnem so-
glasju delegatov.

Prihodnja konferenca stalnega
sveta Male antante bo 30. avgusta
v Sinaji. Predsedoval ji bo letos ro-
munski zunanji minister Antones-
cu. Konferenca se bo največ ba-
vila z odnosi držav Male antante
do držav rimskega protokola.

Earhardtove še niso našli kljub
vestnemu iskanju. Izginila je v bli-
žini otčaja Howland, kjer razisku-
je ozemlje že več dni 12 vojnih la-
dij in okrog 400 letal.

Velik mednarodni letalski miting,
pri katerim bo sodelovalo nad 300
letal, bo ta mesec v Bernu.

Silna suša je zavladala v Ka-
nadi in je zaradi tega uničen velik
del letošnje žetve. Zaradi pomanj-
kanja vode je poginilo tudi mnogo
živali. Pojavili so se tudi veliki po-
žari po poljih in gozdovih.

Poljski dnevnik »Poljska Zahod-
nia« iz Katowic po odredbi vrhov-
nega voditelja nemške državne po-
licije ne sme več prihajati v Nem-
čijo.

Krakovski nadškof se bo »opra-
vil« in je pričakovati skorajšnjo
poravnavo spora med poljsko vla-
do in nadškofom Sapieho, ki je
nastal zaradi škofovega ravnanja
z grobnico maršala Pilsudskega.

V Bilbao ne sme noben inoze-
mec, tudi tisti izomci, ki so pred
državljansko vojno stanovali v Bil-
bau, se ne smejo vrniti. Ta prepo-
ved bo trajala dotlej, dokler se raz-
mere ne bodo normalizirale.

XIII. kongres evropskih narodnih
manjšin bo 14. in 15. julija v Lon-
donu pod predsedstvom dr. Wil-
fana. V Londonu so že opazili, da
se slovaška manjšina v Madžarski
in različne narodne manjšine v
Nemčiji kongresa ne bodo udele-
žile.

»Berliner Börsen-Zeitung« je ob-
javila članek nemškega pomorske-
ga strokovnjaka o izgradnji nem-
ške vojne mornarice, ki pravi, da
bo končan ta načrt šele čez 6 let,
ko bo imela Nemčija okoli 60 voj-
nih ladij in poleg tega še podmor-
nic s skupno tonažo 23.000 ton.

8 novih tovarn streliva bodo
zgradili v Angliji v najkrajšem
času.

210 novih lovskih letal je naro-
čilo ameriško vojno ministristvo v
tovarni letal Curtis Wright. Letala
bodo veljala 4 milijone dolarjev.

Veliki muftija v Jeruzalemu je
izdal na Arabce proglas, kjer jih
povziva k slogi za primer, da bi An-
glija odredila razdelitev Palestine.
Enak proglas je izdal tudi vrhovni
arabski odbor.

5 voditeljev avstrijske socialne
demokracije, ki so bili l. 1935, ob-
sojeni na težke kazni zaradi pro-
pagande, je pomilostil zvezni pred-
sednik Miklas.

V Palestini je mirno in progla-
sitev načrta o razdelitvi Palestine
na tri dele ni izzvala velikih ne-
mirov, kakor so jih pričakovali, raz-
zen par demonstracij.

V Berlinu so usmrtili Valdemar-
ja Schulza, Pavla Zimmermana in
Bruna Schröterja, ker so l. 1931.
v neki berlinski kavarni v politič-
nem prepri napadli narodnosocia-
listične miličnike.

Uporniki v Vaziristanu so znova
napadli angleške čete, vendar je
bil napad odbit in so angleške čete
s protinapadom pognale upornike
v gore.

Na mandžurski meji so se za
spremembo spopadle kitajske in
japonske čete. Po poročilu Reuterja
je bilo na kitajski strani ubitih
200, na japonski pa 10 vojakov.

Radio Ljubljana

Sobota, 10. julija: 12.00: Plošče
— 12.45: Vreme, poročila — 13.00:
Čas, spored, obvestila — 13.15: Plo-
šče — 14.00: Vreme — 18.00: Plo-
ški sekstet »Mladost« — 18.40: Po-
govori s poslušalci — 19.00: Čas,
vreme, poročila, spored — 19.30:
Nac. ura: Naša dramska literatura
v zagrebškem gledališču v l. 1936-
37 — 19.50: Pregled sporeda —
20.00: O zunanji politiki (dr.
Aljož Kuhar) — 20.30: Prenos
simfoničnega koncerta iz Dobrne
— 22.00: Čas, vreme, poročila, spo-
red — 22.15: Plošče.

Nedelja, 11. julija: 8.00: Kon-
cert na dveh klavirjih (gdč. Bo-
žena Šaplja in Silva Krasovec) —
9.00: Čas, poročila, spored — 9.15:
Plošče — 9.45: Verski govor (p. V.
Učak) — 10.00: Prenos: Prenos
cerkv. glasbe iz stolnice — 11.00:
Plošče — 11.30: Otroška ura —
12.00: Radijski orkester — 13.00:
Čas, vreme, spored — 13.15: Plo-
šče — 17.00: Stanje mekarstva pri
nas in drugod (g. Lojze Obersnel) —
17.30: Lahka glasba in vesele
pesmi. Sodelujejo: Slovenski šra-
mel kvartet, gg. dr. Ivan Karlin,
Milan Grošičar, Viktor Dežela, VI.
Prinčič in Mirko Premelj — 19.00:
Čas, vreme, poročila — 19.30: Pri-
mož Trubar in njegovo delo za na-
rodno uedinjenje — 19.50: Zvoki z
dežele (plošče) — 20.15: Izlet na
kmete, vesela zvočna igra — 22.00:
Čas, vreme, poročila — 22.15: Ra-
dijski orkester.

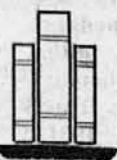
Ponedeljek, 12. julija: 12.00: Plo-
šče — 12.45: Vreme, poročila —
13.00: Čas, spored, obvestila —
13.15: Plošče — 14.00: Vreme, bor-
za — 19.00: Čas, vreme, poročila —
19.30: Nacionalne dolžnosti naše
mladine (prof. Predrag Karalič) —
19.50: Zanimivosti — 20.00: Plo-
šče — 20.10: V. N. Nemirovič Dan-
čenko (dr. N. Preobraženski) —
20.30: Koncert meš. zbora »Sloga«
— 21.15: Plošče — 21.30: Radijski
orkester — 22.00: Čas, vreme, po-
ročila — 22.15: Radijski orkester.

Kopalne obleke

v veliki izbiri, kopalne frofir plašče
in pelerine, hlačke, čepice, frofir
šofe, dobite v največji izbiri v
novi, specialni trgovini s perilom

F. I. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta 30

KNJIGOVEZNICA

TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda-konte, štrace,

journale, šolske zvezke, mape, odjemalne knji-

žice, risalne bloke itd.

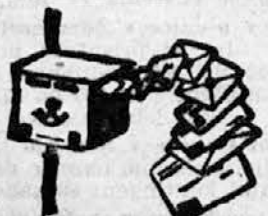
KLIŠEJE

vseh vrst po
fotografijah,
ali risbah
izvršuje

najsolidnejše
klišarna

ST. DEU

LJUBLJANA
DALMATINOVA 13

'KUVERTA'

D. Z. O. Z.

LJUBLJANA

Tyrševa cesta št. 67

TVORNICI KUVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA